

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ชุมพร เขต 2*

ROLES OF ADMINISTRATORS WITH THE IMPLEMENTATION OF
STUDENTS CARING AND SUPPORT SYSTEM OF THE SCHOOLS
UNDER CHUMPORN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

ธ.สุรางค์ บุญทอง

Tor.surang Boonthong

ธีระพงษ์ สมเขาใหญ่

Teeraphong Somkhaoyai

พระมหาสุพจน์ สุเมโธ

Phramaha Supot Sumeto

พระครูประโชติกิจจาภรณ์

Phrakhruprachotkichchaporn

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: salsiccia.t@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา 2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และเสนอแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัย เชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 75 คน ครูผู้ดูแลรับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 74 คน รวมจำนวน 149 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น 3 ตอน และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน

* Received 8 February 2021; Revised 24 May 2021; Accepted 6 June 2021

ผลการวิจัยพบว่า

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน ส่วนด้านการประสานสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดตามลำดับ

2. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการคัดกรองนักเรียน ส่วนด้านการส่งต่อมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

คำสำคัญ: บทบาทผู้บริหาร, ผู้บริหารสถานศึกษา, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ABSTRACT

The study aimed 1. to study the roles of school administrators 2. to study the implementation of the student caring and support system, and 3. to study the relationship and to suggest ways in developing the roles of the school administrators and the implementation of the student caring and support system. This is quantitative research. The sample group in this research consisted of 75 institution's administrators, 74 teachers who implement the student caring and support system. The key informants were 5 institution's administrators. The research tool was the questionnaire divided into 3 sections and an in-depth interview. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson Correlation.

The findings showed that:

1. The level of the roles of the school administrators and the implementation of the student caring and support system, overall, was at a high level. When each aspect was taken into consideration, it was found that an average of development of personnel was at the highest level, followed by the promotion and support aspect whereas the average of the coordination was at the lowest level, respectively.

2. The level of the implementation of the student caring and support system, overall, was very high. When each aspect is taken into consideration, it was found that the average of the promotion and development was at the highest level, followed by the students' screening. The transferring aspect was at the lowest level, respectively.

3. The relationship between the roles of the school administrators and the implementation of the student caring and support system, overall, was positive with statistical significance at the level of 0.1.

Keywords: Roles of administrators, School administrators, Student caring and support system

บทนำ

สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากความทันสมัยและระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ส่งผลให้ครอบครัวไทยในปัจจุบันมีรูปแบบโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยส่วนใหญ่ครอบครัวไทยมีบุตรจำนวนน้อยลง รูปแบบครอบครัวมีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น ครอบครัวมีขนาดเล็กลง ลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว มีสถิติการแต่งงานลดลงการหย่าร้างมีแนวโน้มสูงขึ้น อัตราการเกิดลดลงมีความรุนแรงในครอบครัวเพิ่มขึ้น (ปิยะพร ป้อมเกษตร์, 2559) ปัญหาของนักเรียนที่พบมากขึ้นในปัจจุบันคือนักเรียนไม่ตั้งใจเรียน ติดเกม ก้าวร้าว หนีเรียน สมาธิสั้น แต่งกายด้วยเสื้อผ้าสกปรก พุดจาหยาบคาย ลักขโมย จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่ำและส่งผลกระทบต่อเอียงปัญหาอื่นให้แก่สังคม (วรกาญจน์ สุขสดเขียว, 2561)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาและแก้ปัญหาเด็กและเยาวชนในสังคมไทยอย่างยิ่งเพราะเป็นแนวทางในการพัฒนาสร้างผลผลิต ผลลัพธ์ให้เกิดกับผู้เรียน โดยให้มีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) และยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ที่จะสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายของการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ที่เน้นการวางรากฐานอย่างเป็นระบบ ยกกระดับคนในทุกมิติและทุกช่วงวัย ให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ (ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการดำเนินงานระบบหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงสาธารณสุขโดยกรมสุขภาพจิตได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน เป็นระบบที่เหมาะสมกับการพัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนในยุคปัจจุบัน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขและการส่งต่อนักเรียน (รองรัตน์ ทองมาลา, 2559)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในการกำกับติดตามและการอำนวยความสะดวกว่ามีแนวทางอย่างไร เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา เพื่อลดปัญหาของนักเรียนที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ปัญหาการขาดเรียน ปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาใช้ยาเสพติด ที่จะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และเสนอแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 จำนวน 119 คน ครูผู้รับผิดชอบดูแลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 จำนวน 119 คน รวมเป็น 238 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 จำนวน 75 คน และครูผู้ดูแลรับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 จำนวน 74 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรคำนวณของ Yamane ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 2 จำนวน 5 คน

ในเครือข่ายอำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Yamane, Taro, 1976)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างไปทำการตรวจสอบคุณภาพโดยตรวจสอบความตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญและหาค่าความเชื่อมั่น เพื่อให้ครอบคลุมข้อมูลตามที่ต้องการ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองได้แบบสอบถามคืนมาทั้งหมดร้อยละ ร้อย จากนั้นนำมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์จัดระเบียบข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ แจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน	4.40	0.35	มาก
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.55	0.35	มากที่สุด
3. ด้านการเป็นผู้นำ	4.40	0.35	มาก
4. ด้านการประสานสัมพันธ์	4.17	0.49	มาก
5. ด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผล	4.37	0.39	มาก
รวม	4.38	0.28	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่าระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 โดยรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.55$) รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน ($\bar{X} = 4.40$) ส่วนด้านการประสานสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.17$)

2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.47	0.36	มาก
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.48	0.37	มาก
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา	4.51	0.34	มากที่สุด
4. ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข	4.42	0.36	มาก
5. ด้านการส่งต่อ	4.30	0.48	มาก
รวม	4.44	0.29	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.48$) ส่วนด้านการส่งต่อมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.30$) ตามลำดับ

3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน		
	Pearson Correlation	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทางความสัมพันธ์
ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน	.491**	ปานกลาง	บวก
ด้านการพัฒนาบุคลากร	.521**	ปานกลาง	บวก
ด้านการเป็นผู้นำ	.613**	สูง	บวก
ด้านการประสานสัมพันธ์	.537**	สูง	บวก
ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผล	.512**	ปานกลาง	บวก
รวม	.737**	สูง	บวก

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์ .737**

อภิปรายผล

งานวิจัยเรื่อง “บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2” ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมบุคลากรให้ได้รับความรู้ความเข้าใจในบริบทของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู ผู้ปกครองและชุมชนให้ได้ แลกเปลี่ยนข้อมูลของนักเรียนซึ่งกันและกัน สอดรับกับการนิเทศและติดตามประเมินผล ทำให้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ซึ่งมีการศึกษาของ รัชพล เทียงดี ได้ศึกษาการศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมอยู่ในระดับมาก (รัชพล เทียงดี, 2563) นอกจากนี้ อุดม ธารณะ ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับ (อุดม ธารณะ, 2553)

2. การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะระบบคือหน่วยขนาดใหญ่ที่มีกระบวนการดำเนินงานตามขั้นตอน

มีกระบวนการทำงานวิธีการต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการทำงานให้เป็นไปตามระบบตามขั้นตอนที่ได้วางไว้ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นเสมือนกุญแจหรือเครื่องมือในการจัดการการดูแลนักเรียนในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือนักเรียน ทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก มีงานวิจัยของ นฤมล กอบแก้ว ได้ศึกษา ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เขต 3 พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก (นฤมล กอบแก้ว, 2559) สอดคล้องกับ วินัย จันทรานาค ได้ศึกษา แนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยการอาชีพจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือของวิทยาลัยการอาชีพจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก (วินัย จันทรานาค, 2558) นอกจากนี้ อีริกา (Erica) ได้ศึกษาการนำแรงจูงใจและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้กับนักศึกษาชั้นปีแรกของมหาวิทยาลัย ซึ่งจำนวนนักศึกษารุ่นแรกที่ลงทะเบียนเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น นักเรียนเหล่านี้มักจะต้องสู่กับการเปลี่ยนแปลงกับการเข้าสู่ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัยเนื่องจากขาดความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมใหม่ บางส่วนไม่มีระบบสนับสนุนที่จำเป็นเพื่อให้ประสบความสำเร็จ การทำความเข้าใจวิธีช่วยเหลือนักศึกษาเหล่านี้ในการปรับปรุงการรักษาผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง มีการจัดทำกรณีศึกษาเพื่อกำหนดแรงจูงใจและระบบสนับสนุนของนักศึกษาชั้นปีแรกในวิทยาลัยวิทยาศาสตร์การเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีรัฐเทกซัส ผู้ตอบแบบสอบถาม และตัวแทนหนึ่งคนของโครงการ ได้รับการสัมภาษณ์ พบว่าปัจจัย 3 ประการที่นำไปสู่การสมัครเข้าเรียน ได้แก่ การสนับสนุนจากผู้ปกครอง กำลังใจของครอบครัว ของครูและแรงจูงใจในตนเอง (Erica Irlbeck, 2014)

3. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทอย่างมากต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นกระบวนการโดยการส่งเสริมป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างมีขั้นตอน มีวิธีการและเครื่องมือ โดยเน้นช่วยในด้านการส่งเสริมให้มี

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่งบุคลากรพัฒนาด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงานและประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานภายในภายนอกเพื่อการส่งต่อ รวมถึงคอยติดตามการนิเทศ ติดตามและประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สรรณญา เกิดแก้ว ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก (สรณญา เกิดแก้ว, 2553)

สรุป/องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2 ทำให้ผู้วิจัยทราบว่า บทบาทหน้าที่และความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาอันได้แก่บทบาททั้ง 5 ด้าน คือ 1) การส่งเสริมและสนับสนุน 2) การพัฒนาบุคลากร 3) การเป็นผู้นำ 4) การประสานสัมพันธ์ 5) การนิเทศติดตามและประเมินผลมาใช้บริหารจัดการดำเนินงานขับเคลื่อนควบคู่ไปกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา 4) การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข 5) การส่งต่อ ภายในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นคนดี มีความรู้ และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้บทบาทความเป็นผู้นำ ในการให้ครูได้ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เห็นความสำคัญความจำเป็น กำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน สนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากร ส่งเสริมพัฒนาครูให้ได้รับการฝึกอบรมสร้างความรู้ ความชำนาญ ควรนิเทศ ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง พร้อมสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ควรนิ่งเฉยกับปัญหาของนักเรียน ควรรีบดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเพราะเพื่อให้ได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกวิธีและรวดเร็ว ควรจัดกิจกรรมหรือจัดประชุมประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกเพื่อแลกเปลี่ยน

ความรู้เชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน เช่น ชุมชน อนามัย โรงพยาบาล สถานีตำรวจ องค์การบริหารส่วนตำบล

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้กับผู้เรียน เช่น กิจกรรมเข้าค่ายวิชาการ กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี กิจกรรมส่งเสริมรักการอ่าน กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม ฯลฯ เพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนให้กับนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักตัวเองมากขึ้น เรียนรู้การทำงานเป็นทีม เรียนรู้ข้อผิดพลาดจากประสบการณ์ของตนเองและสร้างความมั่นใจให้ตัวเอง ซึ่งจะช่วยลดปัญหาและสร้างภูมิคุ้มกันให้เกิดขึ้นกับนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่จะช่วยพัฒนาสถานศึกษา

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษารูปแบบการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา

3. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่น ๆ เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อได้ทราบข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายในเชิงระดับความคิดเห็นมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- นฤมล กอบแก้ว. (2559). ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัด พระนครศรีอยุธยา เขต 3. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี การบริหารการศึกษา*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ปิยะพร ป้อมเกษตร์. (2559). การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อ เสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎี บัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รองรัตน์ ทองมาลา. (2559). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามทัศนะของ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 1(3), 70-71.
- รัชพล เทียงดี. (2563). การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. ใน *วิทยานิพนธ์*

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- วรกาญจน์ สุขสดเขียว. (2561). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียน. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร (มนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ)*, 11(3), 37.
- วินัย จันทรานาค. (2558). แนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยการอาชีพจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. ใน *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สรัญญา เกิดแก้ว. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.*
- อุดม ธารณะ. (2553). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2. ใน *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.*
- Erica Irlbeck. (2014). First Generation College Students: Motivations and Support Systems. *Journal of Agricultural Education*, 55, 154-166.
- Yamane, Taro. (1976). *Statistics: An introductory analysis*. New York: Harper and Row.